

KAJ BI BILO DOBRO VEDETI O MOŽGANIH IN GLASBI V SPOZNAVANJU GLASBENE TERAPIJE

Antonina Šel, dr. med. spec. fizikalne medicine in rehabilitacije

Zvok in zvokovni vzorci glasbe spremljajo naše življenje že v maternici kot ritem srca in dihanja, ob rojstvu, kot pesmi otroštva in mladosti, skozi proslave, poroko, v spominih in v žalovanju. Tako preprosto, glasba je del našega življenja.

Glasba je tudi univerzalna čutna izkušnja, ki jo lahko doživljamo, delimo ali celo ustvarjamo vsi.

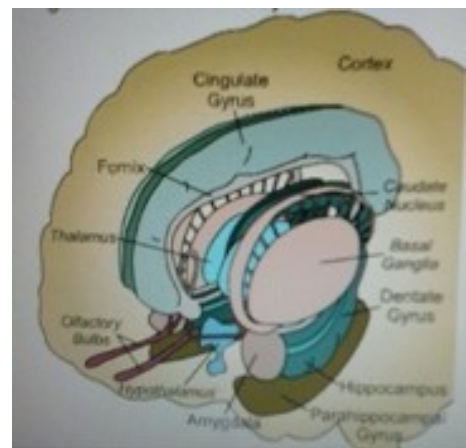
O poteh in povezavah glasbe v možganih smo že pisali, sedaj bi temu nekaj dodali, predvsem v podporo terapevtskim vplivom glasbe.

Več je načinov in metod kako lahko opazujemo bioelektrična in biokemična dogajanja v možganih na vplive zvoka in glasbe.

Bližnje senzorične povezave možganske skorje, subkortikalne in posebej povezave s strukturami v globini možgan, nam nazorno prikazujejo novejši neuro-slikovne metode oz. spremljanje neurotransmiterskih poti, po t.i. **Diffusion Spectrum Images** tehniki, v 3 dimenzijah.

Povezave glasbe s čustvi pozitivnimi (zanimanje, spremljanje, naklonjenost, veselje, humor) ali ob stresnih življenjskih dogodkih tudi negativnimi (strah, napetost, žalost), so njene znane lastnosti. Glasba in čustva, ki jih doživljamo ob njenem poslušanju vpletajo v delovanje globlje možganske strukture, kot je to del malih možganov t.i. **vermis** in **limbične strukture**.

Pomembni deli limbičnega sistema obojestransko, hipocampus ter mandlju podobno telesce, t.i. **amygdala**, v svojem delovanju povezujejo različna področja možgan odgovorna za delovanje čutil.

Limbični sistem je široko povezan s strukturami prefrontalnega korteksa kar omogoča: zaznavanje in povezovanje čutilnih informacij (tudi zvokovnih), prepoznavanje, zavedanje in pisano paleto čustvenih reakcij **človeka**, z vplivi na razpoloženje, motivacijo in celo vedenje.

Za hipocampus in posebej amigdalo rečejo, da je **“ključ našega čustvenega spomina”**.

Dogodki in občutki povezani z glasbo prečkajo meje časa in ostajajo zapisani v našem dolgoročnem spominu.

In poslušanje znanih melodij preteklosti priključuje z njimi povezane pomembne dogodke iz našega spomina.

Omenjeno ima glasbeno-terapevtski pomen, posebej pri osebah s motnjami spomina.

Področja v možganih, ki obdelujejo kompleksne zvokovne vzorce glasbe **se povezujejo z drugimi čutili** kot so vid, dotik, voh in skozi t.i. multisenzorično delovanje prispevajo k popolnejšem dojetanju sicer osebno obarvane interpretacije zunanjega sveta.

Skrbno izbran in postopno uvajan **multisenzorni pristop** rehabilitacije, ki vključuje glasbeno terapijo (GT), je pomemben dejavnik uspešnosti obravnave.

In glasba je kamenček v mozaiku tovrstne obravnave, ki naj bi ga postavili na začetku in nadaljevali z ustvarjenjem mozaika po odpustu, tudi v klubih domačega kraja.

Postopno prihajamo do dejstva, da gre pri glasbeni terapiji za širok spekter delovanja ne glede ali glasbo udeleženci poslušajo, izvajajo, gibalno-plesno spremljajo ali ustvarjajo. Oseba v glasbeni terapiji je v središču dogajanj. Ni bistvena kvaliteta in zapletena tehnika izvajanja.

Pomembno pri glasbeni terapiji je udejestvovati se, sodelovati, ob podpori glasbe uskladiti lastno čutno-gibalnega delovanje; v skupini razviti empatijo, spodbuditi pozitivna čustva in socialne veščine, obnoviti pozitivno samopodobo.

Pozitivni »premiki« čustveno-spominskih sposobnosti, ob poslušanju izbrane glasbe, so pomembni v programih glasbene terapije.

In ne nazadnje izboljšanje govora ob glasbeno terapevtskih vplivih, čeprav vseh dejavnikov ne poznamo, je zelo verjetno da **skupni viri** glasbe in govora (D.J.Levitin) k temu procesu pripomorejo.

Glasbo kot univerzalno čutno izkušnjo doživljamo vsi, lahko jo tudi ustvarjamo vsi. In ravno slednje: **ustvarjalno glasbeno izražanje** na enostavnejši in dostopnejši način, je eden od izzivov prihodnosti, ki povezuje umetnost in tehnologijo.

Saj je ustvarjalnost ena od bistvenih značilnosti človeka, ki jo je treba spodbujati v zdravju in še bolj po bolezni ali poškodbi.